

Ota yil odamga: «Qizimga uylanish», deb taklif qilish

Solim ibn Abdulloh Abdulloh ibn Umar roziyallohu anhumodan eshitganini rivoyat kiladi: **«Umar roziyallohu anhu aytadi: Xafsa eri Xunays ibn Xuzofa as-Saxiydan - u Rasululloh solallohu alayhi va sallaming asxoblaridan qilingan edi. Badrda katnashgan. Madinada vafot kilgan - tul qo'ygan patda va Usmon ibn Affonga uchradim va unga qiz Xafsani taklif qilib, agar xoxlasangiz Xafsa bint Umarni sizga nikohlab beraman, - dedim. U: «Ylib ko'raman», - dedi. Bir necha kun kutganimdan sung u shu kunlarda uyana olmasligini aytdi. Abu Bakrga bordim, unga: «Xoxlasangiz, qizim Xafsani sizga nikohlab beray», - dedim. Abu Bakr biron narsa demadi. Men Usmondan ham ko'ru Abu Bakrdan ko'proq xafa buldim. Oradan bir necha kun utgach Rasululloh solallohu alayhi va salom sovchi kuyilar. Qon Xafsani Rasulullohsolallohu alayhi va sallam ga nikohlab berdim. Abu Bakrni sababati qo'llab-quvvatlanadi. Abu Bakr: «Menga kizingiz Xafsani taklifini qilinganizda, xech narsa demaganimaga xafa bulgandirsiz?» - dedi. «Xa», - dedim. Abu Bakr: Sizga javob berishimdan qaytargan narsa, men Rasululloh solallohu alayhi va salamning Xafsani tilga olganlarini bildim. Men xech kacon Rasululloh solallohu alayhi va salomning sirlarini fosh qilmayman. Agar Rasululloh solallohu alayhi va salom uylanmagani, men albatta uni qabul qilar edim », - dedi.** Buxoriy rivoyat.

Hadisdan olinadigan saboqlar

Bu ishni bajarishdan oldin odamni yiliga odamga taklif qilish qobiliyati ma'lum bo'lishi mumkin. Bu uning o'z qiziga qilingan yaxshilikda edi.

Ota qizini yil odamga, garchi u oilaviy bylsa ham taklif kilishida aybi yoq.

Umar roziyallohu anhu Abu Bakr Siddiqqa qizini taklif qildi. Holbuki, Abu Bakrning boshiga xotini bor edi. Xafsaning yoshi ham Abu Bakrdan yigirma yoshlar chamasi faroq qilar edi. Chunki Xafsa risolatdan besh yil oldin tug'ilgan edi.

So'nggi ayollarning «Xotin ustigiga yangi boshqasini bo'lishini istagan odamga hayotga chiqish yaxshi emas. Chunki bu olindi xotinga nisbatan zulmdir », degan tushunchalarni xatodir. Umar roziyallohu anhu qizi Xafsani Abu Bakr va Usmondek turmush qurgan kishilarga taklif qildi-ku!

Musulmonlarning o'zaro bir-biriga sovchi qo'yib yuboradigan uyi uydirib yuborilgan kabi yil amaliyotlarini amalga oshirish Olloh izni bilan savobli ishdir.

« (Ey mo'minlar) , **yahshilik va taqvo ishlarida bir-birlarga yordam beraman**». (Mida: 2)

Xozirgi fitnalar avjiga chiqqan bir davrada uylanish shartlarini engilashtirishi kerak. Chunki kundan kunga ayollar sani ko'payib bormoqda.

Kop kishilarning beva ayollarga -xoh eri o'lgan, xoh ajrashgan bulsin-uylanishdan bosh tortishishlari katta xatodir. Chunki bu oyollar oilaviy va ijtimoiy xojatlarning ado etadigan kishilarga muhojirlar.

Shungdekek ayollar ham o'zlariga sovchi qo'yayotgan qishloqdagilarni diniga va xulqiga rozi bo'lishiga – garchi oilaviy bysa ham – rozi bolishlarini kerak. Ularning o'zlarini ximoya qiligan va oilaviy muommalarini kalib beradigani uchun yil qishning ostidagi bulyonlarini maqsadga muvofiqlashtirdi. Erlari uylanaman deyyotgan ayollar ham insof

Ислом Нури

qilsinlar, turmush o'rtog'i butunligicha uniki emas. U erining yarmiga, uchdan biriga yaqin turtdan biriga egaga bulishi mumkin. Qo'laversa, unga yil erni nasib qilgan Ollohga qo'shilganlar aytdi, keskin o'ldirilgan dugonlardan yil qishining darig 'tutmasinlari.

Odamlar yomon xayollarga majburiy qo'llanishini oltingi bo'lish

Ibn Хусайн Алий **Расулulloх** соллаллоху алайҳи kirichadi саллам **нинг аyoли** Софийя bint Хуяй розияллоху анҳодан ривоят қилади: **«Софийя розияллоху анҳо Рамазоннинг охирги ўн кунида, Расулulloх соллаллоху алайҳи kirichadi саллам эътикофдалик пайтларида, зиёрат қилгани келдилар. Rasululloh solallohu alayhi va salom bilan xuftondan keyin bir muddat gaplashib o'tirdilar. So'ngra uyga qaytmoqchi bulib o'rinlaridan turg'andilar, Rasululloh solallohu alayhi va salom hamkuzatib kuyish uchun birga turilar. Sofiyya Ummu Salama roziallohu anxumoni maskanida oldidagi masjid eshigi yoniga etgan edilar Ansorlardan ikki odam ul zotning yoshlaridan o'tib ketdilar. Ular Rasululloh solallohu alayhi va salamga salom berib (tez) o'tib ketishadi. Rasululloh solallohu alayhi va salom ularaga qarab: «Shoshmanglar, bu Sofiya binti Xuyay», - dedilar. Ular: «Subhanalloh! Yo Rasululloh »- deyishdi. Ul zotning bu suzlari ularga og'ir botgandi. Nabi solallohu alayhi va sallam : «Shayton odam farzandining kon o'qigan joylarida yuradi, shuning uchun sizlarning qalbingizga yomon gumonni solib qo'yasizmi» - dedilar.** Buxoriy, Muslim, Abu Dovud va Ibn Moja rivoyatlari.

Hadisdan olinadigan saboqlar

Musulmon kishi boshqalaringiz u haqiqatda yomon gumonga yordam

berish uchun tiklanish kerak. Shuning uchun shubha uyg'otadigan joylarda yurmasligi kerak. Keyingi oilalarning ko'pchilik holatida o'zlarini tuta olmaliklari kishining yomon gumonga olib borishi.

Rasululloh solallohu alayhi va salomning xonadoni aniq pok va sharafli edi. Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «**Bu Sofiya binti Xuyayy**», - deb ikki analizning yomon gumonga yordam berish uchun olib borilishi kerak, vaziyatni aniq tushintirishi shart. Bu ishni bajaruvchi shohhali va odamlar yomon gumonga yordam berishlari mumkin bo'lgan bo'rinlardan uzoq bo'lishga bizda katta dalil. Agar bajarisagida kabi holati bulib qolsa, shubhaga o'rin ko'rsatilishi uchun, so'ralmagan vaziyatda o'zaro kelishib qo'yilgan yaxshi.

Qizlarga yaxshilik qilish

Oisha roziyallohu anhadan: «**Bir bechora ayol ikki qizchasini ko'tirib huzurimga keldi. Men ayolga uchta xurmo berdim. U qizlarga bittadan xurmo berdi, ozi uchunchisini emoqchi bulib endi og'ziga olib borgan edi, qizlari unga yangi qo'liga o'tdi. Shunda ayol uzi emoqchi bulib turgan uchunchichi xurmoni ikkiga bulib ularaga berdi. Men ayolning qilgan ishidan juda ajablandim. Rasululloh solallohu alayhi va salom kelayotganlarda bu voqeani aytib berdim. Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Ollah taolo oyolga ana shu ish sabab jannatni vojib qildi yoki uni duzaxdan qutqardi», - dedilar. Boshqa bir rivoyatda: «Kim mana shu qizlar bilan bilaman imtihon qilinsa (sinalsa), bas, ularga yaxshi chiqsa, ular u uchun duvaxdan parda bo'ladilar», - dedilar.** Buxoriy va Muslim rivoyatlari. (Odatta qiz farzandlar o'qigiga nisbatan unchalik suyukli byulmagani uchun kurashda qizlarga nisbatan «imtihon qilinsa, balolansa» kalimalari iste'mol molini olish va ularga ishlashni amalga oshirishning o'zaro

kelishuvi).

Hadisdan olinadigan saboqlar

1) Oisha roziyallohu anjomlar qafam-shafqatli va rekonstruksiya qiluvchilarni yaxshi ko'rgan ayol edilar. Boshqa bir rivoyatda uyida faqatgina bir dona xurmo bulgani va uni oziga kutib olmagan bachora ayolga ilib berganligi qayd kilinadi. Bir safar Muoviya roziyallohu anu Oisha roziyallohu anhoga yuz min dirham jo'natdi. Oisha roziyallohu anxo uni qurishga ham olmasdan turib miskin muhojirlarga tarqatib yubordilar.

2) Farzandalarga -xususan qizlarga- yaxshi muomalada bulmoq fazilatli amaldir. Keyinzillar qiz tug'ilsa, xafa buladilar. Bu notog'ri. Oloh taolo qiz tug'ilishini yomon ko'rgan yoshlik ahlini ko'radi:

«Qachon birovlariga qiz (ko'rganligi haqida) xushxabar berilsa, g'azabga to'lib, yuzlari ko'rilib ketar. Va U (qizni) xurlagan vaziyatda olyapti yoki (tirilay) tuprokka qarshi (tug'rida uy surib) , uziga xabar beriladigan narsing (yani qizing) , yomligligidan (nomus kilib) odamlardan yashirinib olur. Ogoh bo'lingizkim, (ular bu qilmishlarini bilan) eng yomon (tuman tumani) hukm chikarurlar ». (Nahl: 58, 59)

Vosila ibn Asqa'a dedi: «Oloh taoloning ayol ko'rsatmalarini erkaklar tomonidan olib kelinayotgan ayollarning sahifasi va baxtli ekani dalolat qilingan:

«U xози xoxlagan odamga qizlarni yashashga etur va xози xoxlagan odamga o'g'illarni yashashga etur». (Shoro: 49)

«Abu Xza degan odam bir ayolga uylanmoqda. Ayoldan qiz tug'ildi. Bunga Abu Xzingning jahli chiqib, uydан chiqib ketadi. O'radan bir yil o'tchach

Ислом Нури

ayolning uyi yonidan o'tib ketib, ayolning qiziga aytayotgan xirgayisini eshitib qo'ydi.

«Abu Xuzaga nima bo'ldi, biznikiga kelmaydi, o'g'il tug'ib bermaganimiz uchun g'azab qilib qushni uyda yashadi. Axir bizda ixtiror yuq-ku. Biz Olloh nimani bersa, shuni olamiz. Bizning misol er kabidir. Ekilgan narsani ostiramiz, xoloz ». Buni eshitgan, Abu O'zzaning otalik mehmoni tug'ib ketdi. Uyga kirib, qizining ham, xotining ham oldidan o'tdi.

3) Keyingi ota-onalarning o'yinlarini qo'shimcha ko'rishga sabab, o'g'il bola qizdan keyin foydaliroq deb o'ylaydilar. har doim ham shunaka bolavermaydi. So'ngra o'g'il boladan keyin o'zingizni qiziqtiradigan ota-onaga yaxshilikni ko't qilish kerak.

«Ota-onalaringiz va bolalaringizning qaysi biri sizga foydasi teguvchiroq ekani bilmaysiz». (Niso: 11)

Islomdan olingan arablarda qizlarga adolatsizlik bilan bog'liq muomala qilinardi. Islom qizlarini xurmat kilishga targ'ib qilindi. Rasululloh solallohu alayhi va sallam: **«Kim ikkinchi qizni balogatga etgunga qadar qaramog'iga olsa, qiyomat kuni men va u mana shunday ikkilik barmoqlarni birlashtiradilar».** Muslim rivoti.

Qizlarga kilingan eng katta yaxshilik - ularni effatli, pok va xayoli kilib tarbiyalash, ularga yil kuyovlarini tanlashdir. Jannat va'dasi ana shunday ota-onalargadir.

Nabiy solallohu alayhi va sallamning nikoh xususida va ahli-ayol bilan muomala qilinishidagi yo'llanmalar.

Anas roziyallohu anhudan rivoyat kilingan sagih kurashda Rasululloh

solallohu alayhi va sallam: «**Dunyodan menga uch narsa yaxshi ko'rsatildi: Ayollar, xushbo'ylik va xursandchiligim namozda kelindi**», - dedilar. Ahmad va Nasoyiy rivoyat.

Rasululloh solallohu alayhi va salom goho bir kechaada hamma ayollarni aylanib chikar edilar. Rasululloh solallohu alayhi va salamga ettiz kishining kuchi beriladi. Shuning uchun ham Olloh taolo u odamga juda kimga bermagan ruhsatni (ya'ni ko't xotinligini) berdi. Rasululloh solallohu alayhi va salom ayollarni o'rtasida kunlarini taqsimlab qo'yishadi. Biroq, ishqibozlik masalasida bunday der edilar:

«**Ey, Allohim, bu mening ishimdan kelayotgan narsada qilingan taksimotim, kutilgan kelmagani meni malomat kilmagin**». Abu Dovud, Termiziy, Nasoiy va Ibn Moja rivoyatlari.

Keyingi rivoyatlarda bu taksimotdan murod «Jimo» va «Muhabbat» deyilgan. Shuning uchun ham bu ikkovida adolat kilish vojib emas. Chunki bu odamning qo'ligani narsa emas.

Hadisdan olinadigan saboqlar

Rasululloh solallohu alayhi va salomat Ummatning eng ko'p xotini bilan kasallangan. Ibn Abbas: «**Uylaninglar! Chunki bu Ummatning eng yaxshisi - ko'p xotinchilaridir** » , - derdi.

Rasululloh solallohu alayhi va salom xotinlaridan birining taloq qilinishini, qaytib qaytarib o'lib, «iylo» ham qilingan. Lekin Rasululloh solallohu alayhi va salam «Zihor» qilingan emaslar.

Rasululloh solallohu alayhi va salom xotinlari bilan Chiroyli xulq va guzal

muomalada buzilganlar.

Rasululloh solallohu alayhi va salom tahlillarining qizlarini Oisha roziyallohu anhalar yoniga qirg'ib yuborishdi. Agar ular uyayotgan uyin yomon bulmasa Oisha roziyallohu anhoga ham ruhsat berardilar. (Chunki, Oisha onamiz yosh qizcha bulganlar)

Agar Oisha roziyallohu anxo bir idishdan ichsa, Rasululloh solallohu alayhi va salam Oisha labini kuygan joyiga labini kuyib ichar, gusht esalar Oysha tishlagan joydan tishlar edilar.

Oisha roziyallohu anxo hayz ko'rishda ham Rasululloh solallohu alayhi va salomning kuchiga qarshi bosh kuch Qur'on o'qir edilar.

Oisha roziyallohu anxo hayz ko'rganida ham Rasululloh solallohu alayhi va salom uni kuchlarga olib yotganlar.

Masjiddagi ishchilarning uyiningi tomosha qilinmoqda, safarga chiqqanlarida Oisha bilan ikki martada o'tkazilgan musobaqada o'tkazilgan musobaqalarda ishtirok etayotganlarning hammasi Rasululloh solallohu alayhi va salomning ayollari bilan bir qatorda muloyalada tug'ilganlar

.

Rasululloh solallohu alayhi va salam safar qilsa bo'ladigan xotinlari

Ислом Нури

orasidagi
qur'a tashlar edilar. Qur'a qaysi ayollarga chiqsa, u Rasulloh solallohu
alayhi va salom bilan safar qilar
edi.

Rasululloh solallohu alayhi va salam: «**Sizlarning ishingizni olib
boradigan oilangizga yaxshi muomala qiluvchingizdir. Men esa
sizlarning orangizdagi o'z oilasiga eng
yaxshi muomala kiluvchiman**»- der edilar.

Rasululloh solallohu alayhi va salom asr namozidan keyin ayollarning
uyiga
kirib jamoalardan vaziyatni so'rab chiqadigan edilar. Kech kirganch,
kimning navbati kelgan
balsa, ishanikida qo'llar edilar.

Oisha roziyallohu anxo aytdi: «Rasululloh solallohu alayhi va salom
hamjamiyatni birlashtirgan holda olib boradiganlar, bazan hamjamiyatni
bir kunda aylanib chiqishlari
kerak.

Rasululloh solallohu alayhi va salam Oisha roziyallohu anhlar uchun bir
kun
ajratgan edilar. Savda yaxshi o'tgan qo'lganligi uchun o'z navbatini
Oishaga bergandi.

Rasululloh solallohu alayhi va salom ayollari bilan kechening avvalida
ikki so'nggi uchrashuvda ishtirok etishadi. Kupincha g'usl qilib, bazan
tahorat kilib yotar
edilar.

Ислом Нури

Gohida bir g'usl bilan birgalikda xotinlarini aylanib chikarish, aytganda har birining huzurida g'usl qilar edilar.

Agar safardan qaytsalar, uyga tunda kirmas edilar.

Anas roziyallohu anhudan: «**Rasululloh** solallohu alayhi va salam (safardan kelayotganlar) **oilalarga kechasi kirmasdilar. Kechasi kelsalar, ertasiga kirardilar** ». Buxoriy rivoyat.

«**Agar sizlardan biringiz safarda tunda kelsa, uyiga kirmasin. Ayoli yvinib tarab olishga ulgursin** ». Muslim rivoti.

Yani odam uyiga tuvatdan kirmasin. Ayolining xushbo'ylanish, tayyorlab turishga davom etadigan bulsin.

Oллоh taolo meni ham, sizlarni ham Nabiyy solallohu alayhi va salamdan yaxshi namuna bo'lish uchun nasib etsin va Ozining ulug' xovlisi - Jannatda barhamizni jamoasin. Omik.

ﷻirū dāﷻānā ﷻani ﷻlﷻamudu lilahhi rabﷻ ﷻlﷻālamﷻna

Iloy - kishi o'z xotiniga ma'lum bo'lgan muddataga yaqinlik qilmishlikka ahd qiladi. Agar iylo to'rt oydan

Ислом Нури

oshsa, bir taloq tushadi. Zihor - odam
xotinining badanini onasinig badani har qanday qilib kelishini.